

noviny

Klenovské

M e s a č n í k o b c e K l e n o v e c**V. ročník****Číslo 6/2008**klenovskenoviny@klenovec.sk**Zdarma**

Medzinárodný deň detí

„Máme sa tu dobre, krásny je svet, svieti nám slniečko, vonia nám kvet. S trávou a kvietkami môžeme rásť,

nám je tak dobre a ľúbime vlast...“

Presne takto, ako sa spieva v pesničke, vypadal aj

náš deň detí v piatok 6. júna, kedy ožil detský dvor v materskej škole. Po celom areáli boli vytvorené zábav-

K najväčším atrakciám pre deti patrila ukážka práce policajtov so služobnými psami

Z obsahu:

- záverečný účet obce za rok 2007
- zasadalo obecné zastupiteľstvo
- pravidelné rubriky
- aktuálny
- osobitná príloha
- skončil sa futbalový ročník 2007/2008

né stanoviska, kde deti plnili rôzne úlohy, ktoré pre ne pripravili pani učiteľky z MŠ a ZŠ. Stošesťdesiat detí z Materskej školy Karola Pajera a Základnej školy Vladimíra Mináča a ostatní návštevníci z obce triedili kvietky, prenášali kolkou z jednej lúčky na druhú, vyberali kvety podľa farby a veľkosti, poznávali rôzne druhy kvetov. Svoju šikovnosť a obratnosť ukázali pri krútení s obrúčkou, pri hádzaní krúžkom na terč, rýchlym vyzutím svojich topánok a následným prechodom cez koberec, na konci ktorého sa museli rýchlo obuť.

(pokračovanie na str. 3)

Koniec mesiaca jún v obci Klenovec bude už tridsiatykrát patriť ľudovému tancu, spevu, hudbe, ale aj tradičným remeslám a kulinárskym špecialitám nášho regiónu. Lúčnica, Lipa, Liptov, Vepor, Háj, Kokavan, Rimavan, Šafárik zo Srbska, Dupák z Hradca Králové, Ján Ambróz, Klenovská heligónka, Drôtova nôta, Škola spevu – Po sarkovsky, Škola tanca z Rejdovej, Čech mladých remeselníkov, dvory. To je len zlomok toho, čo návštevníkom Klenovca v dňoch od 27. júna do 29. júna ponúkajú Gemersko – malohontské folklórne slávnosti - Klenovská rontouka. V tomto jubilejnom ročníku

Ako sme začínali

sa, viac ako inokedy, v programovej ponuke skloňuje meno Jánošík, ktorého pred 295 rokmi zlapali práve v Klenovci (viac na str. 6).

Za tridsať rokov sa podoba tohto sviatku folklóru menila a vyvíjala. Tak ako sa postupne menila programová ponuka, menilo sa miesto a menil sa aj čas jeho trvania. K domácim folklórnym súborom pribudli súbory nielen spoza hraníc nášho regiónu, ale aj spoza hraníc Slovenska.

História tohto podujatia sa začala písať v roku 1979,

kedy sa konal prvý ročník pod názvom Gemerský folklór a Klenovčania si mohli ľudový spev a tanec vychutnať len jeden deň. Ako spomienku na tento sviatočný deň prinášame výňatok z Klenovskej kroniky.

„Veľký záujem širokej verejnosti vzbudila akcia, ktorú na nedeľu 17. júna zorganizovalo Okresné osvetové stredisko za pomoci MOZ (miestneho osvetového zariadenia) pod názvom „Gemerský folklór 1979“. Dopoludnia bola prehliadka najlepších pionierskych

súborov, žiaľ pred poloprázdnym hľadiskom. Organizátorom podujatia treba vytknúť nedostatočnú propagáciu – v hľadisku chýbali klenovskí žiaci, hoci na úvod vystúpil aj klenovský pioniersky tanečný súbor. Odpoľudnia bola prehliadka dospelých súborov, medzi ktorými vynikol náš Vepor. Tu už bola sála plná. Na dospelých platili vkusné transparenty nad Ulicou 9. mája pozývajúce občanov do kultúrneho domu. Akcia bola priaznivo hodnotená okresnými orgánmi a jej 2. ročník v roku 1980 sa má rozšíriť na pôsobnosť dvoch dní.“

(bh)

Udialo sa ...

***2. júna** starosta obce JUDr. Pavel Struhár a člen Obcejnej polície v Klenovci Ľubomír Kališka rokovali s riaditeľom Okresného policajného zboru v Rimavskej Sobote JUDr. Miroslavom Bítalom ohľadom krádeží železa a kovového šrotu.

***4. júna** sa starosta obce JUDr. Pavel Struhár zúčastnil na zasadnutí výboru Zväzu zdravotne postihnutých v Klenovci, na ktorom riešili nielen problémy v ich zväze, ale aj problémy v obci.

***10. júna** sa v Klenovci konalo zasadnutie mikroregiónu Sinec-Kokavsko, na ktorom sa riešili otázky mikroregiónu vo vzťahu k prístupovému programu Leader.

***10. júna** v Rimavských Zalužanoch zasadala Miestna akčná skupina Malohont, na ktorej Klenovec zastupovali JUDr. Pavel Struhár, Ján Figuli a Milada Kochanová.

***12. júna** sa starosta obce Klenovec a poslanec BBSK JUDr. Pavel Struhár zúčastnil na zasadnutí Zastupiteľstva BBSK v Banskej Bystrici.

***13. júna** sa na Francúzskom veľvyslanectve v Bratislave uskutočnilo stretnutie starostu obce JUDr. Pavla Struhára, zástupkyne starostu Mgr. Blážený Hruškovej a Dr. Ľubomíra Moncoľu s veľvyslancom Francúzskej republiky na Slovensku Henrym Cunnym, na ktorom bola prerokovaná jeho účasť na 30. ročníku GMFS.

***14. júna** sa starosta obce JUDr. Pavel Struhár zúčastnil na vyhodnotení projektov z VZN VÚC Banská Bystrica, ktoré sa konalo v Hnúšti.

***19. júna** sa v Banskej Bystrici konala tlačová konferencia k 30. ročníku GMFS, na ktorej sa zúčastnili starosta obce JUDr. Pavel Struhár, riaditeľka Gemersko – malohontského osvetového strediska v Rimavskej Sobote Mgr. Darina Kišáková, riaditeľka festivalu Bc. Stanislava Zvarová a riaditeľ Miestneho osvetového strediska v Klenovci Jaroslav Zvara.

***19. júna** sa v Rádiu Regina v Banskej Bystrici uskutočnilo nahrávanie reklamného šotu k 30. ročníku GMFS, na ktorom sa zúčastnili JUDr. Pavel Struhár, Bc. Stanislava Zvarová a klenovskí heligonkári.

(bh)

Hrebendova kapsa 2008

V sobotu 31. mája sa v rámci 13. ročníka Dní mesta Hnúšťa konalo vyhodnotenie 9. ročníka regionálnej literárnej súťaže Hrebendova kapsa 2008. Práve mladých literárnych nádejí hodnotila slovenská poetka, rodáčka z Hnúšte, Eva Kováčová. Medzi účastníkmi tejto súťaže mal aj Klenovec svoje zastúpenie. V poézii súťažila so svojimi básňami Jana Brndiarová, študentka Gymnázia Mateja Hrebendu v Hnúšti, ktorá v kategórii nad šesťnásť rokov získala najvyššie ocenenie, prvé miesto. Ako nám prezradila, prvú básničku napísala práve pre túto súťaž, keď sa stala gymnazistkou, žiačkou primy. Dnes je už v septime a za sedem rokov nevynechala ani jeden ročník Hrebendovej kapsy. Inšpiruje ju život, rôzne udalosti a punková hudba. V básňach vyjadruje svoje postoje a názory na svet. A aké sú jej plány na najbližšie obdobie? „Cez letné prázdniny sa chystám moje básne zhudobniť“, povedala gymnazistka Janka.

(bh)

Hrdina

Len čo sa narodíš, donúta ťa cítiť sa malým.

Nedávajú ti žiadny čas napriek tomu všetkému.

Kým je bolesť taká veľká, necítiš vôbec nič.

Hrdina skupiny je niečo, čím môžeš byť.

Ublížujú ti doma a bijú ťa v škole.

Nenávidia ťa ak si múdry a pohŕdajú hlupákom.

Kým si tak strelene bláznivý a nemôžeš sa riadiť ich pravidlami.

Hrdina skupiny je niečo, čím môžeš byť.

Keď ťa mučia a strašia dvadsať čudných rokov.

Potom očakávajú, že si vyberieš povolanie.

Keď naozaj nemôžeš fungovať si tak plný strachu.

Hrdina skupiny je niečo, čím môžeš byť.

Keď ťa nadrogujú náboženstvom, sexom a TV.

A ty si myslíš, že si tak múdry, beztriedny a voľný.

Ale si stále obyčajná figúrka, pokiaľ vidím.

Hrdina skupiny je niečo, čím môžeš byť.

Stále ti vravia, že na vrchu je izba,

najprv sa musíš naučiť, ako sa usmiať, kým zabiješ!

Ak chceš byť ako ľudia na kopci.

Hrdina skupiny je niečo, čím môžeš byť.

Ak chceš byť hrdinom, tak ma len nasleduj!

Jana Brndiarová

Z úcty k národným dejinám

Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Klenovci dňa 17. júna 2008 usporiadala zájazd do Pamätníka v Nemeckej a Múzea Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici.

Zájazdu sa zúčastnilo 29 členov SZPB v Klenovci, 10 žiakov Základnej školy V. Mináča v Klenovci a pán učiteľ Koldrás.

Najstarší účastník zájazdu bol 79 ročný a najmladšia 7 ročná Lucka.

Prvá zastávka bola pri Pamätníku v Nemeckej, kde sme položili kyticu do pietnej siene pamätníka. Vypočuli si odborný výklad a prezreli expozíciu ako aj krátky dokumentárny film, kde počas 2. svetovej vojny dochádzalo k masovým poropávam.

Potom sme sa presunuli do Múzea SNP v Banskej Bystrici, čo je ústredná, špecializovaná, múzejná a vedecká inštitúcia s celoslovenskou pôsobnosťou. Zbierkový fond múzea tvorí viac ako 222 tisíc múzejných a archívnych zbierok.

V múzeu je umiestnená stála expozícia: „Slovensko v protifašistickom hnutí odporu Európy v rokoch 1939 – 1945“.

Aj túto expozíciu sme si prezreli pod odborným výkladom pracovníka mú-

zea. Texty a popisy exponátov sú v slovenskom, anglickom a ruskom jazyku. Súčasťou prehliadky sú aj dva videoprogramy. V strede pietnej siene pamätníka SNP sme taktiež položili kyticu kvetov.

Touto cestou chcem poďakovať starostovi obecného úradu JUDr. Pavlovi Struhárovi, že len vďaka sponzorskému príspevku obecného úradu sme sa mohli tohto zájazdu zúčastniť.

Každý účastník zájazdu, vrátane žiakov tunajšej školy, si odniesol nezabudnuteľné spomienky, ktoré by sme si mali všetci, hlavne mladší a mladí občas pripomenúť, aby sme nezabúdali na hrôzy, na odkaz: „Obete varujú“. Mier je to najkrajšie, čo môže byť, veď každý má právo žiť.

Júlia Segečová
predsedníčka ZO SZPB

Je Klenovská rontouka zaujímavá pre mladých ľudí?

Za tridsať rokov trvania Gemersko – malohontských folklórnych slávností obdivovalo umenie ľudových umelcov – tanečníkov, spevákov, hudobníkov, majstrov remeselníkov, nielen z nášho regiónu, ale aj zo zahraničia tisíce folklórnych nadšencov. Zdá sa, že je prítiažlivé spoznávať svoje korene, majstrovstvo svojich predkov a zároveň si uvedomiť aj svoju európsku príslušnosť. Na to, ako vnímajú sviatkov folklóru – Klenovskú rontouku mladí ľudia, sme sa opýtali niektorých ochotných študentov Gymnázia Mateja Hrebendu v Hnúšti. A tu sú ich postrehy a reakcie.

Klenovská rontouka patrí medzi najlepšie akcie v našom okolí. J to najväčší folklórny festival oblasti Gemera – Malohontu. Každý rok v programe vystupujem a považujem ju za pozitívnu vec.

Peter Brádnanský

Klenovskú rontouku poznám veľmi dobre. Trvá len tri dni, ale mnoho sa toho za tie dni prežije. Organizátori sa starajú o všetko. O to, aby sa ľudia mali na čo pozerať, aby sa aj niečo naučili a si niečo zo slávností odniesli, či už hmotnú vec, alebo zážitok. Zaujímavosťou sú hostia, ktorí sú každoročne na slávnostiach a na prekvapenie sa každý rok menia. Je pravdou, že táto akcia je veľmi dobre premyslená, ale pár nedostatkov určite má. Ja osobne si myslím, že veľmi málo tanca nám ukazujú naše súbory Vepor, Mladosť a Zornička. Sú to naše slávnosti a Klenovčania sú určite zve-

daví na našich, aj keď je pravda, že aj iní sú dobrí tanečníci, no predsa by mali aj naši trocha viac tvoriť.

Ivana Dovalová

Rontouku poznám, zúčastňujem sa jej každý rok a páči sa mi. Mohli by však viac vystupovať klenovskí folkloristi, ktorých poznáme a prijala by som aj viac zábavných súťaží pre deti aj dospelých.

Romana Surová

Klenovská rontouka sa mi páči. Každý rok v programe účinkujem.

Nikola Vančíková

Zažil som iba posledné dva ročníky Klenovskej rontouky, ale môžem povedať, že som bol milo

prekvapený. Neobľubujem folklórne festivaly, ale je dobré, že si obec Klenovec spolu s okolím uvedomuje svoju príslušnosť k folklóru. Celá akcia dýcha tradíciou, aj keď mi, mladí, obľubujeme aj iné formy zábavy. Chcel by som viac modernosti, čo asi nie je možné, keď je to folklórny festival. Možno by som privítal viac stánkov, miesta na sedenie a atrakcií.

Michal Hrivnák

Navštevujem tieto slávnosti pravidelne každý rok. Program sa mi páči, aj keď nie som folklórne založený.

Ľudovít Janšo

Klenovská rontouka sú oslavy obce, ktoré prezentujú nielen obec, ale aj klenovskú kultúru a tradičné výrobky. Páči sa mi, že

každý rok má prítiažlivých hostí. Tento rok je to Lúčnica. Zaujímavé sú aj stánky.

Jana Brndiarová

Klenovskú rontouku veľmi dobre poznám a chodím na ňu každý rok. Celkom sa mi páči, len by tam mohlo byť viac rôznych stánkov s občerstvením. Program by mohol byť zábavnejší a obohatený o vystúpenia známych slovenských spevákov a hercov. A tiež by sa mohla konať aj kvalitná diskoteka.

Karolína Ferancová

Toto podujatie poznám. Chodím naň každý rok. Je tam fajn, no privítala by som aj modernejšie skupiny a viacej atrakcií.

Katarína Balciarová

Rontouku poznám, ale ja osobne ju veľmi nenavštevujem, pretože nie je pre mňa lákavá, nakoľko je zameraná na ľudovú hudbu. Na programe by som nemienila nič, pretože ku Klenovcu sa hodí.

Ivana Moncoľová

Rontouka je celkom dobrá, no mali by tam byť lacnejšie veci v stánkoch. Tiež by sa mala otvoriť stála galéria, kde by boli klenovské výrobky, maľby, hudobné nástroje.

Michal Dovala

Na Klenovskej rontouke sa mi nesmierne páči pripomínanie si ľudových zvykov, trdící, zručností a múdrostí. Je to vhodná príležitosť pre rozvoj spolupráce so slovenskými a zahraničnými folklórnymi súbormi.

Ján Kvanda

Rontouka patrí predovšetkým mladým

Medzinárodný deň detí

(dokončenie zo str. 1)

Za všetky splnené úlohy dostali sladkú odmenu. Medzi najzaujímavejšie atrakcie patrila ukážka policajtov so psami. Deti s úžasom sledovali, čo všetko policajné psy dokážu, ako vedia poslúchať a na príkaz plniť úlohy.

Zábavné dopoludnie ukončilo divadlo zo Zvolena, kde bábkoherci zahrali deťom rozprávku Dubkáčik a Budkáčik. Deti boli veľmi spokojné a všetky si mohli poskať v nafukovacom hrade, nafúkať balóny a vymaľovať pamätný list. Potom ich čakal už len sladký obed.

Staršie deti zo Základnej školy Vladimira Mináča z 2. - 9. ročníka sa zúčastnili jazdy zručnosti na bicykli pri základnej škole. Aj táto

akcia bola bohatá na atrakcie – jazda medzi kolkami, prejazd cez preklápaciu lávku, prechod cez križovatku, chodník pre chodcov, testy disciplíny, dávanie prednosti chodcom a veľa ďalších úloh, kde deti preukázali veľmi dobrú zručnosť. Ako najlepší boli vyhodnotení za 2. - 3. ročník Ľubomír Klimo, za 4. - 6. ročník Pavel Parobek a za 7. - 9. ročník Michal Buvala.

Deň sa vydaril a aj počasie deťom prialo. Okrem toho priali našim deťom aj sponzori – starosta obce, občianske združenie RODON, osвета, strana Smer – sociálna demokracia a rodičovské združenie.

Oľga Kaľavská
riaditeľka MŠ K. Pajera

Obecné zastupiteľstvo

V stredu 25. júna sa uskutočnilo zasadnutie obecného zastupiteľstva, na programe ktorého dominovali najmä zhodnotenie hospodárenia obce za uplynulý rok a posúdenie textu zmluvy o spolupráci s francúzskym mestom Villeneuve sur Yonne.

Návrh záverečného účtu obce Klenovec za rok 2007 predložila poslancom spracovateľka záverečného účtu Eva Trnavská. V krátkom komentári objasnila najdôležitejšie položky príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu, informovala o stave majetku obce a jej záväzkoch a konštatovala, že obec uzatvára hospodárenie za rok 2007 prebytkom vo výške 4,26 mil. Sk (tabuľku o rozpočtovom hospodárení obce

za rok 2007 prinášame na str. 8). Odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu predniesol hlavný kontrolór obce Martin Bobrovský a predseda finančnej komisie Ing. Michal Kňažek, obaja s doporučením pre zastupiteľstvo schváliť záverečný účet bez výhrad. Poslanci záverečný účet obce schválili.

S textom zmluvy o spolupráci s mestom Villeneuve sur Yonne poslancov oboznámila zástupkyňa starostu obce Mgr. Blažena Hrušková. Obecné zastupiteľstvo text zmluvy schválilo a splnomocnilo starostu obce JUDr. Pavla Struhára, aby zmluvu na slávnostnom zasadnutí obecného zastupiteľstva v piatok 27. júna podpísal.

(mk)

Chovateľom králikov

Pohlavný dimorfizmus králikov

Takmer pri všetkých druhoch zvierat sa v rámci každého plemena a rázu vyskytujú určité rozdiely v exteriéri jedincov rôzneho pohlavia. Tieto rozdiely sú tvorené znakmi, ktoré sú viac alebo menej výrazné. Hovoríme im, že sú to druhotné pohlavné znaky. Vytvárajú pohlavný výraz jedinca, podľa ktorého je taktiež možné určiť pohlavie.

Pri králikoch je medzi samcom a samicou niekoľko charakteristických rozdielov. Z nich najcharakteristickejšia je hlava.

Podľa jej utvárania možno už pri jednoduchých mladších takmer úplnou istotou určiť pohlavie. Ostatné znaky sú najmä v mladom veku menej výrazné, ale pri dospelých jedincoch sú už dobre rozlíšiteľné.

Z genetického hľadiska majú na vývin druhotných pohlavných znakov vplyv faktory, ktoré sú riadené pohlavím.

Normálny vývin a činnosť pohlavných žliaz, najmä vyvážená tvorba pohlavných hormónov v organizme, má priamy vplyv na

správny vývin druhotných pohlavných znakov. Znamená to, že vývin druhotných pohlavných znakov je podmienený aj fyziologicky. Pri poruchách činnosti pohlavných žliaz dochádza k narušeniu tvorby príslušných samčích a samicích hormónov, k porušeniu ich rovnováhy v organizme jedinca, a tým aj k poruchám reprodukcie, až k úplnej neplodnosti. Súčasne s tým sa buď druhotné pohlavné znaky nevyvíjajú, alebo dochádza k vývinu znakov v nezodpovedajúcom smere. Napríklad samice dostávajú samčí výraz.

Keďže pri nesprávnom vývine druhotných pohlavných znakov ide vždy o nežiaducu odchýlku, zvieratá s chybami vo vývine druhotných pohlavných znakov vyraďujeme. Zariadenie takýchto zvierat do plemenitby vždy znamená začiatok konca úspešnosti v chove. Správne vyvinuté druhotné pohlavné znaky sú jedným z hlavných kritérií plemenného a pripárovacieho výberu. Úlohou posúdenia králikov je zorientovať chovateľa pri tomto výbere.

Rudolf Kašan

Z kuchyne našich starých mám

Počas Klenovskej rontouky sa Klub dôchodcov v Klenovci, v ktorom už tradične sídli Dvor starých mám, na tri dni zmení na miesto, ktoré dýcha minulosťou, tradičnými remeslami a nádherne vonia klenovskými dobrotami. Takú vôňu a chuť nemožno nájsť nikde na svete, len doma, u starej mamy. Túto neopakovateľnú atmosféru dokážu svojimi výšivkami, úsmevom a veselosťou, ale najmä štrúdlami, krémešmi, škvarkovníkmi a inými pochúťkami vyčariť „staré mamy“ Zuzana Medveďová, Anna

Mrkvíková a Darina Mocná. Na ich makovej štrúdlí si pochutil už ne jeden významný hosť.

Dvor starých mám je aj pre Klenovské noviny zdrojom inšpirácie a nápadov v našej pravidelnej rubrike. Vzhľadom na Klenovskú rontouku pre nás prichystali jednoduchý a nenáročný recept na vyprážané harovce, ktoré sa nosili v minulosti pekne poukladané v prútenom koši a prikryté doma tkanou vyšivanou váňanickou „vo kmotry“, asi na štvrtý – piaty deň, keď

sa v príbuzenstve narodilo dieťa.

Harovce

Zuzana Medveďová povedala, že harovce si urobí hocikedy, keď na ne dostane chuť, takto: „Z 3 celých vajíčok, soli a hladkej múky špeciál vypracujeme cesto, podobne ako na rezance. Múky dáme toľko, aby cesto nebolo ani mäkké, ani tvrdé. Takto pripravené cesto pokrájame na menšie kusy, ktoré

rozváľkame natenko na veľkosti veľkého taniera. Na pripravené cesto urobíme v strede rajzlíkom

pásky. Dávame pozor, aby sme cesto nedokrojili celkom dokraja. Potom nalejeme do litrového hrnca asi pol litra oleja. Do horúceho oleja vložíme pripravené cesto, z ktorého sa teplom vytvorí ruža. Keď je z jednej strany harovec upražený, opatrne ho obrátime na druhú stranu. Hotový, pekne ružový harovec opatrne vyberieme z masťa a podobne vyprážame všetky cestá. Vychladnuté harovce posypeme práškovým cukrom, do ktorého sme pridali vanilkový cukor.“

(bh)

Júl

Júl je už typickým letným mesiacom. Mnohí z nás sa chystajú na dovolenky, alebo trávia voľné dni na chate. Teploty sa už sľhávajú do svojich maximálnych hodnôt. Nezabúdame pri suchom počasí zavlažovať. Najlepšie je zalievať skoro ráno alebo večer. Dôvod je jednoduchý. Počas dňa je zem a rastliny rozpálené od slnka a ich polievanie by spôsobilo rastlinám tepelný šok. Už nám kvitne väčšina letničiek, dozrievajú čerešne, višne, letné jablká. Tiež začínajú dozrievať maliny, ríbezle a egreše. Nezabúdame ani na svoje zdravie a v horúcich dňoch počas obedňajších hodín trávim čas pod pergolou alebo v záhradnej besiedke. V tomto období už končíme so sejbou reďkovky a mrkvy. Nezabúdame na ochranu zemiakov proti škodcom a chorobám. V tomto období nastáva na ovocí prirodzený spad plodov. U tých ovocných stromov, kde zostáva veľké množstvo plodov na

Okienko záhradkára

strome urobíme prebierku. To znamená, že nadbytočné plody obtrháme. Sú to plody, ktoré vyrastajú takmer z jedného miesta na konáriku. Samozrejme, že pri prebierke obtrháme poškodené a malé plody. Tým docielime nielen väčšiu rovnomernosť rodovitosti, ale aj kvalitnejšiu úrodu plodov. Pretažené konáre ovocných stromov podoprieme. Po zbere raz rodiacich druhov jahôd staré listy odstránime spolu s poplazmi. Poplazy jedincov, ktoré mali kvalitné plody a netrpeli chorobami, môžeme použiť na rozmnožovanie. Zabráňame tým prežívaniu chorôb na jahodách. Tak isto aj maliny po zbere ošetríme. Slabé a vyrodené výhonky odstránime rezom

celkom pri zemi.

Dokončenie z minulého čísla

Ponechávame 6 – 8 základných konárikov. V ďalších rokoch robíme len presvetľovací rez a odstraňujeme uschnuté konáriky. Pôdu pod čučoriedkami udržiavame bez burín. Rastliny môžeme podstieľať organickým materiálom, (senom, rezanou slamou, stružlinami z dreva). Podstielanie nerobíme tam, kde sú rozmnožené hlodavce (hryzce), ktorým podstielka veľmi vyhovuje. Hlbšie prekopávanie okolo rastlín nie je vhodné, lebo čučoriedky plytko korenia. Plody čučoriedok sú vďaka potravou hlavné drozdov, ktoré sú schopné spotrebovať za pomerne krátku dobu celú úrodu. V tomto prípade doporučuje-

me použiť ochranné siete, alebo rôzne zvukové a maketové plašiče. Aj keď nás to veľakrát nahnevá, nemôžeme ich likvidovať, nedovoľuje to zákon. V zimnom období nám môže na porastoch čučoriedky narobiť škody zajac poľný. Plody čučoriedok môžeme využiť nielen na priamy konzum, ale aj na výrobu kompótov, marmelád, rôsolov, sirupov, štiav, vína a destilátov. Okrem toho ich môžeme sušiť a zamrazovať. Plody čučoriedok patria pre svoju biologickú a dietickú hodnotu medzi najzdravšie druhy ovocia. Obsahujú organické kyseliny, pektíny, cukry, vitamín C, ale aj vitamíny skupiny B, provitamin A a minerálne látky. Štáva z plodov má aj liečivé účinky. Používa sa v domácom liečiteľstve na liečenie chorôb z nachladnutia, horúčkovitých ochorení a reumatizmu. Čučoriedku považujeme z hľadiska využitia medzi zaujímavú, hoci pomerne málo pestovanú a využívanú plodinu.

Jaroslav Jáchim st.

Nastal čas prázdnin

Dňa 27. júna sa zatvoria brány škôl a pre státisíce žiakov a pedagógov základných a stredných škôl sa začnú dlhoočakávané prázdniny. Väčšina učiteľov si počas prázdnin bude čerpať zaslúženú dovolenku, aby počas nej nabrali nové fyzické, ale hlavne psychické sily do ďalšieho školského roku. Niektorých však aj počas dovolenky bude čakať príprava nových plánov a projektov súvisiacich s uvádzaním nového školského zákona do života škôl.

Žiakov však čakajú dva mesiace prázdnin, a preto sa natíska otázka – čo s voľným časom. Niektorí šťastnejší (možno solventnejší) budú časť prázdnin tráviť na dovolenke so svojimi rodinami pri mori alebo v exotických krajinách, v jazykových kurzoch a podobne.

Veľká časť školopovinných detí však ostáva cez prázdniny doma často bez dozo-

ru rodičov a voľný čas trávia pozeraním televízie, hrami na počítačoch, prípadne hlavne vo väčších mestách vytváraním partii, kde prevládajú cigarety, alkohol, herne, prípadne aj drogy. Chýba im zmysluplné využívanie voľného času. Zdá sa, že v minulosti trávil deti voľný čas vhodnejším spôsobom. Keď si odmyslíme rôzne letné pionierske tábory, bezplatné odborárske rekreácie rodičov s deťmi, vo voľnom čase deti viac času trávil pobytom v prírode, športovaním, kolektívnymi hrami s kamarátmi a podobne. Dnešné deti sú o to ukrátené, čo môžu ľutovať. Pre ilustráciu uvediem názory niektorých populárnych osobností na život detí dnes a v minulosti.

Spevák skupiny Desmond „Kuly“, otec sedemročného syna, povedal: „Nechcel by

som prežívať svoje detstvo dnes. Keď som bol malý, mal som veľa kamarátov, behali sme po kukurici, po žite, neboli žiadne mobily a bolo to krásne. Dnešné deti môžu ľutovať. Teraz sa deti kamarátia akosi inak.“ V podobnom duchu sa vyjadril aj vynikajúci slovenský hokejista Pavol Demitra, ktorému sa nepozdáva, že deti na Slovensku málo športujú, hovorí: „V súčasnosti deti strácajú o futbal a hokej záujem, radšej sedia pri počítačových hrách. Je to daň dnešnej doby. Veľa rodičov robí biznis, deťom sa venujú menej. So súčasnými deťmi by som nemenil.“ A nakoniec názor psychologičky D. Kopčanovej z Výskumného ústavu detskej psychológie: „U detí sa častejšie prejavujú agresívne prvky správania. Je to príznak hektického spôsobu života, deti sú odrazom dnešnej doby. V minulosti sa s deťmi viac

pracovalo, viac sa im venovali rodičia, starí rodičia im čítali rozprávky a potom im vysvetľovali princípy dobra a zla. Dnes majú rodičia na deti málo času, prenechávajú túto úlohu televízii a internetu. Pre deti by bolo najlepšie, keby sa sklúbili plusy dnešnej a minulej doby. Ideálne by bolo nájsť správnu mieru medzi záujmom detí o nové technológie a rozvíjaním medziľudských vzťahov.“

Aj z týchto dôvodov treba apelovať na rodičov, ale aj rôzne občianske a spoločenské organizácie, aby sa snažili aj počas týchto prázdnin vytvárať čo najviac možností pre zmysluplné využitie voľného času detí, pretože súčasné moderné technické vymoženosti, ktoré sú pre mládež lákadlom, nie sú vždy najlepším výchovateľom.

Mgr. Slavomír Hruška

Nebýva zvykom, aby sa členovia Klubu chovateľov duríčov v klubovom spravodaji ponosovali na rôzne krivdy, mne to však nedá, aby som neopísal „kalváriu“, ktorú som zažil s mojím slovenským kopovom Cézarom. Poľujem v oblasti s dostatkom jelenej ale aj diviacej zveri. A tak sme súrne pre Lesný závod potrebovali duriče. A podľa možnosti už hotové psy, teda so skúškami i výstavami. A výkonné. V máji 1979 som prevzal od príslušného referenta LZ psa. Bol som však prekvapený, že pes nemal ani skúšky, ani výstavu a majiteľ si za neho predsa len vyinkasoval 2500 korún. Pravda bol už dvojročný a na LZ ma presvedčovali, že je to najlepší diviáciár v celom kraji okolo Krupiny.

Mal som potom dobré dva týždne čo robiť, aby si pes na mňa zvykol a ja na neho. Pri návšteve revíru však pes vôbec nereagoval na čerstvé stopy diviakov. Rozhodol som sa preto čo najskôr navštíviť diviačiu obôrku a

Sklamanie

v prítomnosti dvoch svedkov zistiť, čo pes dokáže. Nedokázal nič. Diviaky v oplôtku si ani len nevšimal. Po návrate domov začala drina. Deň čo deň som psa

kde som psa predviedol. Neuspel, mal podpriemernú výšku. Aké však bolo moje prekvapenie, keď ma hneď vedľa kruhu oslovil chovateľ psa s ostrou

Slovenský kopov

brával do lesa a všetkému učil od začiatku. Psík po čase začal javiť záujem o stopu, ale bol veľmi nedôverčivý a aj bojazlivý.

Vyvrcholenie prípadu bolo na výstave v Nitre 1979,

výčitkou, že som psa predviedol zle. Znova preto psa merali – odborníci na čele s chovateľom, ale žiaľ, pes za tých pár minút nestihol porásť.

Bodkou za celým prípa-

dom bol náhodný výstrel z malorážky. Priateľ chcel zbraň vyskúšať, ale pes sa naľakal streľby a ukryl sa pod dreváreň. Dostali sme ho odtiaľ len s námahou. Na skúškach však pes ako zázrakom predsa len obstál. Boli síce určité pochybnosti, ale napokon...

Na vine som bol, pravdaže, ja, pretože som psa nedokázal dostatočne pripraviť. Tie poznámky a úškrnky spolupracovníkov a kamarátov: Ale máš za psa – ma mrzeli najviac. Na LZ však nebolo toho, kto na takýto „kšeft“ pristal a sprostredkoval ho. Doma v rodine si psa obľúbili a choval som ho šesť rokov. Jeho vrodené nedostatky sa však nepodarilo ani pri najlepšej vôli odstrániť.

Ponaučenie? Nedať nič na výrečnosť chovateľa a ešte pred kúpou odrasteného psa vyskúšať napríklad v diviačom oplôtku. Nech ukáže svoje klady. Na nedostatky sa už postupne pride aj neskoršie.

**Anton Poláčik člen výboru
PZ Klenovec**

Legendárny slovenský zbojník dolapený v Klenovci

Pod týmto názvom sme si v marcovom čísle Klenovských novín v roku 2007 pripomenuli legendárneho slovenského zbojníka Juraja Jánošíka, ktorého, ako hovoria dobové dokumenty, koncom marca v roku 1713 dolapili práve v Klenovci. Keďže v tomto roku od tejto udalosti uplynulo 295 rokov, aj organizátori Klenovskej rontouky túto pozoruhodnú postavu v našej histórii začlenili do tohtoročného programu. Udalosti zo života Juraja Jánošíka nie sú dostatočne známe a pretože sa spájajú aj s našou obcou, opakovane ponúkame našim čitateľom článok o jeho živote a pôsobení. Naším cieľom je, aby návštevník folklórnych slávností popri programoch Lapačka Jánošíka, Taký bol Jánošík, Jánošík – karpatský zbojník spoznal aj kus histórie.

Juraj Jánošík sa narodil v Terchovej a podľa záznamu varínskej matriky bol 25. januára 1688 pokrstený v rímsko – katolíckom kostole. Keďže sa jeho rodičia Martin a Anna Jánošíkovci v zozname poddaných nenašli, pravdepodobne boli slobodnými obyvateľmi. Doba Jánošíkovho detstva a mladosti bola pre ľud vtedajšieho Uhorska veľmi zložitým a ťažkým obdobím, kedy obyvateľstvo trpelo nielen tureckými nájazdmi, ale aj protihabsburskými povstaniami uhorskej šľachty. Aj keď cisár Leopold I. v roku 1699 ukončil zápas za oslobodenie Uhorska spod tureckej nadvlády, situácia bola zlá. Zimovanie cisárskych vojsk na Slovensku a bezohľadné vyberanie daní ju ešte zhoršovalo. A tak sa na prelome 17. a 18. storočia rozmohlo zbojníctvo, ktoré sa šírilo nielen medzi chudobnými, ale zbojníkom pomáhali aj niektorí vyšší šľachtici. V tomto období bol vydaný prípis s podrobnými inštrukciami, ako postupovať proti zbojníckym družinám.

Jurajovi Jánošíkovi sa stal osudným odboj Františka II. Rákociho, keď sa okolo roku 1706 dal zverbovať do kuruckého vojska. Služil pravdepodobne v pešom regimente Viliama Winklera, ktorý sa skladal zo zverbo-

vaných alebo riadne odvedených brancov z Trenčianskej stolice, kde patrila aj Terchová. V radoch kuruckého vojska absolvoval Juraj Jánošík základný vojenský výcvik a pri jeho zbojníckej činnosti mu pomohli aj dva alebo tri roky služby, kde získal cenné bojové skúsenosti. So svojim regimentom sa 3. augusta 1708 zúčastnil aj bitky pri Trenčíne, kde boli vojská vedené Františkom II. Rákocim porazené a rozutekali sa. Po tejto bit-

Paľo Bielík ako Jánošík v rovnomennom filme

ke sa Juraj Jánošík vrátil domov ku svojim rodičom.

Na jar v roku 1709 sa prihlásil do cisárskeho vojska, kde slúžil v záložnom oddiele, ktorý umiestnili na Bytčianskom zámku, kde vykonával strážnu službu. V tom čase bol v zámockom väzení zavretý zbojnícky kapitán Tomáš Uhorčík. Jánošík sa s Uhorčíkom spriatelil. V priebehu roka 1710 sa Uhorčíkovi podarilo z väzenia vyslobodiť. Nevie sa, či dokázal svoju nevinu, podplatil úradníkov, alebo dokonca ušiel za pomoci Jánošíka. Keď Juraja Jánošíka na žiadosť rodičov zo služby prepustili, vrátil sa do Terchovej. Tomáš Uhorčík však na neho nezabudol a v septembri 1711 ho nahovoril, aby spolu s jeho družinou šiel zbíjať na Moravu. A tak podľa zbojníckeho zvyku odprisahal vernosť svojím druhom, poslušnosť svojmu kapitánovi a v prípade dolapenia aj mlčanlivosť. Krátko na to, Tomáš Uhorčík, ktorý už zbíjal od roku

1703 zavesil zbojníctvo na klinec, oženil sa, zmenil si meno na Martin Mravec a usadil sa v Klenovci. A tak sa vodcom zbojníckej družiny stal Juraj Jánošík, ktorého k tomuto postu predurčili nielen vojenské skúsenosti, ale aj odvaha a šikovnosť a v neposlednej miere aj priateľstvo s Uhorčíkom.

Členmi Jánošíkovej zbojníckej družiny boli najmä Slováci z Kysúc, ale aj Poliaci a Moravanovia, ktorí sa však často menili a niektorí

mohlo, boli prijaté prísne opatrenia a za zľapanie zbojníkov boli vypísané lákavé odmeny. Jánošíka prvýkrát chytili v Klenovci v októbri 1712 a uväznili ho aj s Uhorčíkom – Mravcom v kaštieli v Hrachove. Podarilo sa im však dokázať, že sú nevinní, pomohol aj malý úplatok pre stoličných úradníkov a po krátkom väznení ich oboch prepustili. Zakrátko potom odišiel Jánošík do Liptova a tam prepadol bohatú vdovu po dôstojníkovi Schardonovi, ktorej musela Liptovská stolica zaplatiť škodu a to vystupňovalo úsilie na jeho opätovné zľapanie. Stalo sa tak začiatkom marca 1713, keď ho stoliční hajdúsi opäť v Klenovci dolapili, priviedli do Liptovského Mikuláša a uväznili. Pri výsluchoch a ťažkom mučení ostal verný svojej zbojníckej prisaha a mená svojich spoločníkov neprezradil. Ku svojim činom sa však priznal, odmietol len obvinenie z vraždy farára Vrteka, ktorého postrelil člen jeho družiny.

Súd s Jurajom Jánošíkom sa začal 16. marca 1713 v Liptovskom Mikuláši a žalobca žiadal trest smrti. Obhajca Baltazár Paludaj žiadal jeho prepustenie, nakoľko sa priznal a nebol vrahom. Súd 17. marca 1713 však odsúdil Juraja Jánošíka na trest smrti napichnutím na železný hák. Čo bol trest pre mimoriadne nebezpečných zločincov a vykonali ho hneď na druhý deň 18. marca 1713. Onedlho v Liptovskom Mikuláši súdili aj Martina Mravca a keď vyšlo najavo, že je to zbojnícky kapitán Tomáš Uhorčík, odsúdili ho na smrť lámaním v kolese. Počas celého roku 1713 súdili aj ďalších dolapených zbojníkov, medzi ktorými bol aj mladší brat Juraja Jánošíka Ján, ktorého obesili za to, že ukrýval svojho brata a zúčastňoval sa s ním na zboji.

Aj napriek krátkej zbojníckej činnosti sa tak Juraj Jánošík stal legendou a ľudovým hrdinom, ktorý bohatým bral a chudobným dával.

(Spracované podľa údajov v časopise Historická revue)

Keďže sa zbojníctvo roz-

ŠPORTOVÉ OKIENKO

Skončil sa futbalový súťažný ročník 2007/2008

Stretnutiami záverečných kôl sa skončil futbalový súťažný ročník 2007/2008. Mužstvo dospelých sa s ním rozlúčilo v Rimavskej Seči prehrou 0:3. Opäť sa potvrdilo, že je jednoduchšie sa vo vyššej súťaži udržať, ako sa do nej po vypadnutí vrátiť. To si uvedomili dorastenci a v poslednom zápase na domácej pôde si víťazstvom nad Vidinou uchovali ligovú príslušnosť aj v budúcom ročníku.

Klenovec – Gemer 2:2 (1:1)

V stretnutí s lídrom súťaže sme boli v úvode aktívnejším mužstvom. Z počiatočného tlaku sme už v 5. minúte vytiažili pokutový kop za faul na Medveďa, ktorý Hlôška bezpečne premenil na náš vedúci gól. Hostia po inkasovanom góle vyrovnali hru a niekoľkokrát vyskúšali pozornosť nášho brankára strelami spoza šestnástky. Mužstvo hostí pôsobilo v tejto fáze futbalovejšie, naši hráči kompenzovali technické nedostatky zvýšenou bojovnosťou. V 26. minúte sa podarilo hostom zblízka vyrovnať stav stretnutia na 1:1, keď rozhodca toleroval strelcovi gólu postavenie mimo hry.

Aj po prestávke predvádzali obe mužstvá útočný futbal a snažili sa strhnúť víťazstvo na svoju stranu. V 66. minúte Sendrei po trestnom kope z hranice pokutového územia dostal naše mužstvo opäť do vedenia. Hostia odpovedali už v 73. minúte gólom z problematického pokutového kopu a vyrovnali stav na 2:2.

Na stúpajúcu nervozitu z vývinu stretnutia doplatil najskôr náš M. Hruška, ktorý po žltej karte dostal v 70. minúte aj červenú, neskôr, v 76. minúte, poslal rozhodca predčasne do šatne aj jedného z hráčov hostí. A keďže rozhodca neodpískal v 84. minúte evidentný faul na Jáchima v pokutovom území, stretnutie sa skončilo nakoniec nerozhodne.

Zostava Klenovca: I. Hruška – Mináč, Valent, Sendrei, M. Parobek, Benco, Barto, Hlôška, Jáchim, Medveď, M. Hruška. Striedali Fiňo, Bálint a V. Parobek.

Žiaci:

Klenovec – Muráň 0:8

Dorast:

Radzovce – Klenovec 1:2

góly za Klenovec strelili B. Brndiar a T. Láška.

Muráň – Klenovec 4:0 (2:0)

Odložené stretnutie 20. kola sa nám nevydarilo. Nevedeli sme sa prispôsobiť menším rozmerom ihriska a problémy nám spôsobovala aj dôrazná hra domáceho mužstva. Pohybliví domáci, ktorí sa dobre orientovali v prehusťtenom priestore, sa po našej

Denis Brndiar (11) a Roman Bútor (9) ohrozujú súperovu bránu v stretnutí V. ligy dorastu Klenovec - Vidiná (8:0)

chybnej rozohrávke v strede ihriska a rýchlom protiútoky ujali vedenia 1:0. Niekoľko ďalších gólových príležitostí zlikvidoval dobre chytajúci I. Hruška. V závere polčasu však aj on kapituloval po prudkom centri domácich po druhýkrát – 2:0.

V druhom polčase sme hru vyrovnali, hralo sa väčšinou medzi šestnástkami a obe mužstvá sa pokúšali ohroziť bránu súpera strelami spoza veľkého vápna. Na šmykľavom teréne sa pri odkope lopty nešťastne zranil I. Hruška a jeho miesto v bráne zaujal Vince. Domáci túto skutočnosť využili na strelenie ďalších dvoch gólov a stanovili konečné skóre na 4:0 vo svoj prospech.

Klenovec odohral stretnutie v zostave: I. Hruška (Vince) – Benco, Vince, Mir. Kubinec, M. Parobek, Hlôška, Oláh, Medveď, Barto, Jáchim, M.

Hruška. Striedali Mar. Kubinec, Hrivnák, Liška.

Žiaci:

Stárňa – Klenovec 4:5

góly za Klenovec strelili Bavalá 3, L. Ulický 2.

Dorast:

Klenovec – Tomášovce 1:1
autorom nášho gólu bol D. Brndiar.

nutie skončilo bezgólovou remízou.

Zostava Klenovca: Vaso – Benco, Vince, V. Parobek, M. Parobek, Hlôška, Barto, Oláh, Jáchim, Medveď, Kubinec. Striedali Bálint a Hrivnák.

Žiaci:

Klenovec – Veľké Teriakovce 0:7

Dorast:

Hajnáčka – Klenovec 6:0

Rimavská Seč - Klenovec 3:0 (1:0)

V rozlúčkovom zápase sezóny naše družstvo neprekročilo svoj tieň a po rozpačitom výkone podľahlo aj súperovi z dolnej polovice tabuľky súťaže. Nepokosená vysoká tráva a nerovný terén ihriska zvýhodňovali domáce mužstvo, ktoré sa spoliehalo na dlhé vysoké lopty, kým naši futbalisti, ktorí sa pokúšali o technickú hru s krátkymi prihrávkami, sa s týmto hendikepom nedokázali vyrovnáť.

Posledné stretnutie ročníka sme odohrali v nasledujúcej zostave: P. Hruška - Mar. Kubinec, Vince, M. Parobek, Mináč, Benco, Barto, V. Parobek, Oláh, M. Hruška, Jáchim.

Dorast:

Klenovec - Vidiná 8:0 (3:0)

Dorastenci v existencnom stretnutí o záchranu v V. lige s rovnako ohrozenou Vidinou neponechali nič na náhodu a svojho súpera od začiatku zatlačili na jeho polovicu ihriska, vypracovali si množstvo dobrých gólových príležitostí a už v polčase viedli nad svojím súperom 3:0. Po prestávke svoj tlak ešte vystupňovali a drvivú prevahu vyjadrili ďalšími piatimi gólmi. Na konečnom výsledku 8:0 sa strelecky podieľali Fiňo, D. Brndiar, T. Brndiar a Bútor, z ktorých každý zatažil súperovo konto dvoma gólmi.

P. Ďurík/M. Kňazek

Záverečný účet obce Klenovec za rok 2007

	Rozpočet (tis. Sk)	Skutočnosť (tis. Sk)	%
BEŽNÝ ROZPOČET			
Bežné príjmy	33 653	36 065	107,17
Daňové príjmy	19 652	19 889	101,20
- výnos dane	16 930	17 106	101,20
- daň z nehnuteľností	1 200	1 270	101,03
- dane za špeciálne služby	1 522	1 514	99,47
Nedaňové príjmy	3 695	5 870	158,86
- príjmy z podnikania	45	511	1 135,00
- príjmy z vlastníctva	250	907	362,80
- ďalšie administratívne a iné poplatky	3 400	4 452	130,94
Transfery a granty	10306	10 306	89,95
- hmotná núdza	601	601	100,00
- základná škola - mesačné transfery	7 663	7 663	100,00
- ostatné granty a transfery	2 042	2 042	100,00
Bežné výdavky	34 696	34 196	97,77
- obec	7 655	7 145	93,23
- policajné služby	1 153	894	77,57
- všeobecná pracovná oblasť	1 165	1 178	101,11
- nakladanie s odpadmi	1 600	1 600	100,00
- rekreačné a športové služby	673	685	101,80
- klubové špeciálne zariadenia	1 650	1 686	102,18
- predškolská výchova	3 439	3 301	95,98
- školské stravovanie	760	750	98,68
- zariadenia sociálnych služieb	1 296	1 387	107,03
- ostatné výdavky	15 305	15 570	99,79
Bežné príjmy - bežné výdavky	-1 043	1 869	
KAPITÁLOVÝ ROZPOČET			
Kapitálové príjmy (z predaja pozemkov)	50	50	100,00
Kapitálové výdavky	1 500	418	83,60
Kapitálové príjmy - kapitálové výdavky	-1 450	-368	81,78
PRÍJMY - VÝDAVKY			
	-2 493	1 501	
FINANČNÉ OPERÁCIE			
Príjmové finančné operácie	3 156	3 156	100,00
Výdavkové finančné operácie	400	400	100,00
Príjmové FO - výdavkové FO	2 756	2 756	100,00